

گروه آموزشی سم‌شناسی بالینی و پزشکی قانونی

طرح دوره

درس پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها

Forensic Medicine and Toxicology

دانشجویان پزشکی

کد درس طبق کوریکولوم: ۲۳۰

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

نیم‌سال: دوم

سال تحصیلی: ۱۴۰۵-۶

روش‌های آموزش:

- برگزاری کلاس‌های حضوری
- برگزاری جلسات حضوری و مجازی ترکیبی (Blended) از طریق سامانه اسکای روم
- ارائه محتوا جهت مطالعه دانشجویان در سامانه نوید دانشگاه

فهرست مطالب

- (۱) مشخصات کلی درس، استاد مسئول و اساتید همکار
- (۲) اهداف و معرفی درس
- (۳) منابع درسی دانشجویان
- (۴) سایر فعالیت‌های یادگیری
- (۵) شیوه ارزشیابی دانشجویان
- (۶) برنامه تدریس اساتید در طول ترم تحصیلی
- (۷) طرح درس روزانه (جلسات اول تا شانزدهم)

۱- مشخصات کلی درس

نام رشته: پزشکی مقطع رشته: دکترای حرفه‌ای

نام درس: پزشکی قانونی و مسمومیت‌ها (کد درس: ۲۳۰)

استاد مسئول

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	تصویر	شماره تماس
محمد	دلیرراد	استاد	سم‌شناسی بالینی و پزشکی قانونی		۰۴۴ - ۳۱۹۹۶۳۴۳

استاد مسئول درس وظیفه نظارت بر روند درس و تکالیف دانشجویان و ارتباط با دانشجویان را بر عهده دارد.

آدرس پست الکترونیکی استاد مسئول: Delirrad@umsu.ac.ir

اساتید همکار

نام	نام خانوادگی	رتبه	گروه	تصویر	شماره تماس
بهزاد	بوشهری	دانشیار	سم‌شناسی بالینی و پزشکی قانونی		۰۴۴ - ۳۱۹۹۶۳۴۳
محمد	مجیدی	دانشیار	سم‌شناسی بالینی و پزشکی قانونی		۰۴۴ - ۳۱۹۹۶۳۴۳
عادل	قرآنی اعظم	استادیار	سم‌شناسی بالینی و پزشکی قانونی		۰۴۴ - ۳۱۹۹۶۳۴۳

۲- اهداف و معرفی درس

اهداف درس

انتظار می‌رود دانشجوی پزشکی پس از گذراندن این درس به توانمندی‌های زیر دست یابد:

شناختی:

- ۱) با ضوابط و الزامات قانونی مرتبط با مسائل کلی قانونی کار پزشکی در حیطه پزشکی عمومی آشنا باشد.
- ۲) با قوانین و مقررات حرفه پزشکی (از قبیل نحوه صدور گواهی‌ها مانند گواهی عمومی استعلاجی و استراحت، گزارش فوت، گزارش اجباری بیماری‌ها، نسخه‌نویسی، بستری اجباری، بکارت بنابه درخواست شخصی) آشنایی کامل داشته باشد.
- ۳) با جنبه‌های قانونی رضایت، براءت و خطاهای پزشکی آشنا باشد.
- ۴) مجازات ارائه گواهی خلاف واقع را بداند.
- ۵) با موارد پزشکی ضرورت ارجاع به پزشکی قانونی کاملاً آشنا باشد.

نگرشی:

تعهدات حرفه‌ای پزشکی را بپذیرد و در طبابت خود بکار بندد.
باید با سوگندنامه و راهنماهای پزشکی قانونی آشنا باشد تا آن‌ها را در کار پزشکی رعایت کند.
به رعایت مقررات و وظایف حرفه‌ای که از سوی مؤسسه محل خدمت و یا نظام سلامت به او محول شده است، پای‌بند باشد.
خود را نسبت به مراجع نظارتی نظام سلامت پاسخ‌گو بداند.

مهارتی:

بتواند ضوابط و الزامات قانونی را هنگام معاینه عمومی و موارد خاص (تروما، تعیین هویت، خفگی‌ها، مشکلات جنسی و مسمومیت‌ها) بیماران رعایت کند.
بتواند با توجه به ضوابط و الزامات قانونی در مورد مسایل پزشکی بیماران و خانواده آنها تحلیل و تصمیم‌گیری مناسب انجام دهد.

معرفی مختصر درس

درس پزشکی قانونی برای آشنایی کارآموزان با مسائل قانونی پزشکی و توانمندی در رعایت دقیق آن‌ها در کار و حرفه پزشکی در چارچوب صلاحیت‌های علمی، عملی و حرفه‌ای پزشک عمومی طراحی و ارائه می‌گردد. این درس یک از دروس الزامی دوره تحصیلی دکترای حرفه‌ای پزشکی عمومی در ایران است و انتظار می‌رود اساتید با ذکر مثال‌های واقعی و موارد کاربردی، آگاهی و نگرش دانشجو نسبت به ضرورت مراعات مقررات و الزامات قانونی را ارتقا بخشند.

منبع: برنامه آموزشی دوره دکترای پزشکی عمومی مصوب شصت و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۵/۱ صفحات ۱۲۲۸ الی ۲۲۹

محتوای ضروری درس پزشکی قانونی و مسمومیتها شامل مباحث زیر است که در طول ترم ارائه می‌گردد:

- (۱) کلیات پزشکی قانونی
- (۲) اصول اخلاقی، قوانین و مقررات مربوط به اشتغال پزشکی
- (۳) مرگ‌شناسی، نوشتن گزارش فوت و صدور جواز دفن
- (۴) تعیین هویت و شناسایی بقایا و آثار انسانی
- (۵) خفگی‌ها
- (۶) مسایل جنسی
- (۷) تروماتولوژی: کلیات، ضرب و جرح، حوادث و تصادفات، گرما و سرما، تعشعات و الکتریسیته، سر و صدا
- (۸) مسمومیت‌ها
- (۹) مسایل جنسی در پزشکی قانونی، انحرافات جنسی و مسایل قانونی مربوط به آن
- (۱۰) سلاح گرم
- (۱۱) بارداری، سقط جنین، بچه‌کشی
- (۱۲) مرگ‌های ناگهانی طبیعی
- (۱۳) کودک‌آزاری و مرگ‌های دوره نوزادی
- (۱۴) اصول قانونی مربوط به گواهی‌نویسی و پرونده‌نویسی
- (۱۵) رضایت‌نامه و براءت‌نامه
- (۱۶) قانون دیات (بر اساس کتاب قانون مجازات اسلامی)

در طول این نیم‌سال تحصیلی درس پزشکی قانونی و مسمومیتها به برگزاری منظم کلاس‌های درس حضوری و برگزاری جلسات مجازی یا رویکرد ترکیبی (Blended) با توجه به شرایط به فراگیران ارائه خواهد شد.

از دانشجویان انتظار می‌رود در جلسات کلاس‌های درسی به موقع حضور یابند (حضور و غیاب در تمامی جلسات حضوری یا مجازی انجام خواهد شد) و در بحث‌های کلاسی مشارکت فعال داشته و به پرسش‌ها و درخواست‌های اساتید حین برگزاری کلاس پاسخ مناسب دهند.

ارزشیابی دانشجویان به دو صورت تکوینی (در طول ترم) و پایانی (در پایان نیم‌سال تحصیلی) صورت می‌پذیرد.

ممکن است در هر جلسه درسی از مطالب همان جلسه آزمون نیز به عمل آید.

۳- منابع درسی دانشجویان

الف) محتوای ضروری:

نوع محتوا*	مشخصات شامل عنوان و مؤلفان/تهیه کنندگان	توضیحات	فرمت
مطالب تایپ شده	دکتر محمد دلیرراد	شامل مباحث: • کلیات پزشکی قانونی • اصول قانونی مربوط به گواهی نویسی و پرونده نویسی • مرگ شناسی و تغییرات پس از مرگ (پدیده های نعشی) • نحوه صدور گواهی فوت و جواز دفن • تعیین هویت و شناسایی بقایا و آثار انسانی • خفگی ها • قانون دیات (بر اساس کتاب قانون مجازات اسلامی)	PDF
مطالب تایپ شده	دکتر بهزاد بوشهری	شامل مباحث: • اصول اخلاقی، قوانین و مقررات مربوط به اشتغال پزشکی (سازمان پزشکی قانونی کشور، سازمان نظام پزشکی و سازمان تعزیرات حکومتی) • قصور پزشکی و راههای پیشگیری از آن • مسایل جنسی در پزشکی قانونی، انحرافات جنسی و مسایل قانونی مربوط به آن • بارداری، سقط جنین، پچه کشی • مرگ های ناگهانی طبیعی	PDF
مطالب تدریس شده	دکتر محمد مجیدی	• تروماتولوژی: کلیات، ضرب و جرح، حوادث و تصادفات، گرما و سرما، تعشعات و الکتریسیته، سر و صدا • سلاح گرم • کودک آزاری و مرگ های دوره نوزادی • رضایت نامه و پرائت نامه	PDF
مطالب تدریس شده	دکتر عادل قرآنی اعظم	• کلیات سم شناسی قانونی • روشهای آزمایشگاهی تعیین سموم در پزشکی قانونی	PDF

ب) منابع برای مطالعه بیشتر:

- اطلس رنگی پزشکی قانونی (تهیه شده توسط دکتر محمد دلیرراد) در سال ۱۳۸۴ که هنوز پس از گذشت ۱۵ سال مطالب و مفاهیم آن کاربردی است.
- کتاب پزشکی قانونی سیمپسون، ویرایش سیزدهم، چاپ ۲۰۱۴، نسخه ایرلند
- متن کامل قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ و تعزیرات ۱۳۷۵ (تهیه شده توسط دکتر محمد دلیرراد)
- چکیده منتخب از قانون مجازات اسلامی و قانون تعزیرات ویژه دانشجویان پزشکی (تهیه شده توسط دکتر محمد دلیرراد)

- مقاله با عنوان «تاریخچه پزشک قانونی در ایران» که توسط آقایان دکتر فریدون سبزی و دکتر حسن تیموری در شماره ۳۲ مجله علمی پزشکی قانونی (زمستان ۱۳۸۲) منتشر شده است.
- راهنمای مستندسازی فرم‌های پرونده‌های پزشکی (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)
- دستورالعمل کشوری مستندسازی پرونده پزشکی (وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، ویرایش دوم، شهریور ۱۳۹۶)

۴- سایر فعالیت های یادگیری

- حضور و مشارکت فعال در کلاس های درس و شرکت در آزمون های کلاسی.

۵- شیوه ارزشیابی دانشجویان

آزمون پایان نیم سال تحصیلی به صورت پرسش های چهارگزینه ای، سئوالات تشریحی، کوتاه پاسخ خواهد بود.

۱- توزیع کل ۲۰ نمره ارزشیابی دانشجویان در درس پزشکی قانونی مسمومیت ها به شرح زیر می باشد:

- حضور و مشارکت فعال در جلسات درس و شرکت در آزمون های کلاسی: ۸ نمره (هر جلسه نیم نمره)
- آزمون پایان ترم: ۱۲ نمره

۶- برنامه تدریس اساتید در طول ترم تحصیلی

زمان: دوشنبه‌ها، ساعت ۱۴ تا ۱۶

کلاس ستاد دانشگاه

(تقویم دانشگاهی شروع و پایان کلاس‌ها: ۱۴۰۵/۰۷/۰۶ لغایت ۱۴۰۵/۱۰/۲۸)

ردیف	روز	تاریخ	محتوای ضروری	استاد	روش برگزاری
۱	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۷/۰۶	کلیات پزشکی قانونی	دکتر محمد دلیرراد	حضور
۲	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۷/۱۳	اصول قانونی مربوط به گواهی‌نویسی و پرونده‌نویسی	دکتر محمد دلیرراد	حضور
۳	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۷/۲۰	مرگ‌شناسی، نوشتن گزارش فوت و صدور جواز دفن	دکتر محمد دلیرراد	حضور
۴	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۷/۲۷	تعیین هویت و شناسایی بقایا و آثار انسانی	دکتر محمد دلیرراد	حضور
۵	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۸/۰۴	خفگی‌ها	دکتر محمد دلیرراد	حضور
۶	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۸/۱۱	قانون دیات (بر اساس کتاب قانون مجازات اسلامی)	دکتر محمد دلیرراد	مکتوب آموزشی
۷	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۸/۱۸	اصول اخلاقی، قوانین و مقررات مربوط به اشتغال پزشکی (سازمان پزشکی قانونی کشور، سازمان نظام پزشکی و سازمان تعزیرات حکومتی)	دکتر بهزاد پوشهری	حضور
۸	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۸/۲۵	قصور پزشکی و راههای پیشگیری از آن	دکتر بهزاد پوشهری	حضور
۹	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۹/۰۲	مسایل جنسی در پزشکی قانونی	دکتر بهزاد پوشهری	حضور
۱۰	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۹/۰۹	بارداری، سقط جنین، بچه‌کشی	دکتر بهزاد پوشهری	حضور
۱۱	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۹/۱۶	مرگ‌های ناگهانی طبیعی	دکتر بهزاد پوشهری	حضور
۱۲	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۹/۲۳	تروماتولوژی: کلیات، ضرب و جرح، حوادث و تصادفات، گرما و سرما، تشعشعات و الکتریسیته، سر و صدا	دکتر محمد مجیدی	حضور
۱۳	دوشنبه	۱۴۰۵/۰۹/۳۰	سلاح گرم	دکتر محمد مجیدی	حضور
۱۴	دوشنبه	۱۴۰۵/۱۰/۰۷	کودک‌آزاری و مرگ‌های دوره نوزادی	دکتر محمد مجیدی	حضور
۱۵	دوشنبه	۱۴۰۵/۱۰/۱۴	رضایت‌نامه و پرائت‌نامه	دکتر محمد مجیدی	حضور
۱۶	دوشنبه	۱۴۰۵/۱۰/۲۱	مقدمه‌ای بر سم‌شناسی قانونی	دکتر عادل قرآنی اعظم	حضور
۱۷	دوشنبه	۱۴۰۵/۱۰/۲۸	روشهای آزمایشگاهی تعیین سموم در پزشکی قانونی	دکتر عادل قرآنی اعظم	حضور

تهیه کننده:

دکتر محمد دلیرراد، مدیر گروه

۱۴۰۵/۰۷/۰۱